

Bijlage 6 Nota van Inlichtingen openbare verkoop natuurgronden Reusel De Mierden Noord

Wat is natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland? En nadere uitleg over de Kwalitatieve Verplichting.

In dit document vindt u meer informatie over het natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland. Wij geven u meer uitleg over deze term en wat dat betekent voor het beheer en het gebruik van dit soort natuur. Daarna geven we meer uitleg over de bedoelingen van de Kwalitatieve Verplichting die gevestigd zal worden.

We eindigen met de specifieke, deels aangepaste, tekst die over dit natuurbeheertype in de Kwalitatieve Verplichting staat. **Een deel van de Kwalitatieve Verplichting (KV) zoals deze is opgenomen in bijlage B van deze openbare inschrijfprocedure, wordt dus vervangen door de passage die hieronder staat.**

Ook geven we u informatie over artikel 13 van de Verkoopovereenkomst.

Deze informatie kan u helpen bij het ontwikkelen en in stand houden van het natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland en geeft u meer duidelijkheid waar u voor tekent met de Verkoopovereenkomst die bij deze inschrijfprocedure hoort.

1. Informatie over het natuurbeheertype

a) Index Natuur en Landschap

Er zijn vele soorten natuur. Bos, heide, graslanden, etc. Om ervoor te zorgen dat duidelijk is wat er precies bedoeld wordt met verschillende soorten natuur is er een Index Natuur en Landschap opgesteld waarin de verschillende soorten natuur zijn beschreven. Alle provincies gebruiken deze Index, bijvoorbeeld in hun Natuurbeheerplan en voor subsidies voor het beheer van verschillende soorten natuur. Groen Ontwikkelfonds Brabant gebruikt de Index in haar subsidieregeling voor de realisering van het Natuurnetwerk Brabant (subsidie voor functieverandering grond en inrichting). De term 'natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland' komt ook terug in de Kwalitatieve Verplichting die gevestigd wordt na het verstrekken van subsidie door Groen Ontwikkelfonds Brabant of als u via Groen Ontwikkelfonds Brabant natuurgrond koopt.

De volgende informatie over natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland kunt u vinden in de Index Natuur en Landschap (link: <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuursubsidies/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/n13-vogelgraslanden/n13-01-vochtig-weidevogelgrasland/>):

- Een algemene beschrijving:
"Vochtig weidevogelgrasland omvat natte en vochtige graslanden met primair een weidevogeldoelstelling. Een goede kwaliteit kenmerkt zich door een mozaïek van verschillende beheervormen van grasland (diversiteit in maaidata, beweiding, plasdras etc.), een rijke en bereikbare bodemfauna, insectenrijkdom ('kuikengrasland'), een open landschap met weinig dekking voor predatoren en brede, rijkbegroeide slootkanten. Heel laat gemaaide delen (na 1 augustus) zijn van belang voor de kwartelkoning, andere vogelsoorten en insecten. Het maai- en graasbeheer wordt zodanig gevoerd dat zo min mogelijk jongen slachtoffer worden van

beheeringrepen. De graslanden worden bemest met organische mest om het aanbod van voedsel te verzorgen voor weidevogels.”

- Als er minder dan 35 broedparen per 100 ha van de kwalificerende weidevogels voorkomen dan wordt het betreffende grasland niet tot het beheertype vochtig weidevogelgrasland gerekend. In weidevogelgebieden wordt minimaal één keer per drie jaar een broedvogelkartering uitgevoerd. Kwalificerende weidevogels zijn: gele kwikstaart, graspieper, grutto, kemphaan, krakeend, kuifeend, slobbeend, tureluur, veldleeuwerik, watersnip, wintertaling, wulp, zomertaling.
- Voor de instandhouding van dit type is bemesting met ruwe stalmest onmisbaar. De bemestingsdruk mag echter niet te hoog zijn; op de website van de Index Natuur en Landschap wordt een bemesting elke 3 jaar met 20 ton ruige stalmest per hectare aanbevolen, waarbij de natste delen niet bemest worden.
- Er zijn standaardkostprijzen berekend aan de hand van ervaringen van het beheer van dit natuurbeheertype op verschillende plekken in Nederland. Bij de berekening van deze standaardkostprijzen is rekening gehouden met de volgende beheermaatregelen: reguleren waterpeil, slepen/rollen, bekalken/bemesten, bloten, maaien/schudden/oprapen, verzorgen vee, verwijderen ongewenste vegetatie, onderhoud rasters, watergangen en ontsluitingspaden. Ook is er rekening gehouden met opbrengsten uit de verkoop van het gewas. Het negatieve exploitatiesaldo is € 910,36 per hectare (dit is de standaardkostprijs voor 2024). Via de Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL) is 84% daarvan subsidiabel.
- Voor een gedetailleerd beheeradvies wordt verwezen naar deze publicatie (juni 2018): https://www.natuurkennis.nl/Uploaded_files/Publicaties/beheeradvies-n-13-01-vochtig-weidevogelgrasland.f5eac9.pdf. Op hoofdlijnen zijn de beheeradviezen in deze publicatie als volgt:

Mozaïek:

Als het areaal van een grondeigenaar beperkt is, is het verstandig om samen te werken met de eigenaren van aangrenzende weidevogelgraslanden om samen de optimale mozaïek te creëren. Een optimale mozaïek op een totaal oppervlakte van 100 hectare kan als volgt worden beschreven:

*Maximaal 25% seizoen standweiden 2,5 GVE/ha (rundvee)
10% voorweiden <01/05 i.c.m. maaidatum < 01/07
5 verschillende gespreide maaidata (5%-1/6;10%-5/6;40%-15/6;10%-25/6;10%-01/07)
Over max. 75 m² perceel breedte zelfde maaidatum
75 à 85% oppervlakte bemesten met ruige stalmest
2 plas-dras totaal minimaal 2 ha / 100 ha
4 greppel plas-dras totaal minimaal 2 ha / 100 ha
2-5% totaal oppervlak water in maaiveld van eind januari tot begin april*

Maaien

- Om geschikt leefgebied voor weidevogels te creëren is goed maaibeheer cruciaal. Maaibeheer helpt bij het ‘doorwaadbaar’ maken van het grasland en bij het verschrallen. Verschrallen is belangrijk om de grassendominantie te verlagen ten voordele van kruiden (kruiden zijn belangrijk voor insecten = kuikenvoedsel). Door het verschrallen kan de vegetatie lang overstaan zonder dat het op een gegeven moment van zwaarte tegen de grond slaat.

- Bij het bepalen van de juiste maaidatum is ook de aanwezigheid van weidevogels van belang. U kunt hier rekening mee houden door goed in het veld te kijken (bv ook met behulp van een warmtecamera met drones) en daar uw maaibeheer op aan te passen. Ook hierbij is de stelregel: varieer met maaidata! Verstoring van weidevogels kan al vanaf begin maart optreden. Er kunnen zich ook laat broedende vogels vestigen of door omstandigheden kunnen tweede of zelfs derde legsels optreden. Op weidevogelgraslanden is het wenselijk niet op dezelfde dag meer dan circa 75 meter breedte naast elkaar te maaien.
- Greppels dragen bij aan het leefgebied van weidevogels. Het is belangrijk dat deze greppels niet te veel verruigen of zelfs dichtgroeien. Bij het maaien/ of gebruik van de greppelfrees is het aan te raden ook hierin te faseren. Bijvoorbeeld het ene jaar de ene kant maaien en het andere jaar de andere kant van de greppel.

Beweiding

- Voorbeweiding in het voorjaar kan een middel zijn om een late maaidatum mogelijk te maken, zonder dat legering van het gewas optreedt. De veedichtheid is extensief (2 tot 2,5 GVE per ha op het perceel weidevogelgrasland), zodat er voldoende structuurvariatie ontstaat en voldoende kruiden in bloei kunnen komen. Schapenbeweiding is hierbij in het voorjaar minder gewenst daar schapen in het voorjaar een minder gunstig effect op de kruidenrijkdom van het perceel hebben.
- Bij voorkeur wordt uiterlijk rond begin mei het vee weer uitgeschaard, omdat ook vee een verstorend effect kan hebben op weidevogels.
- Nabeweiding kan een goede maatregel zijn om de vegetatie voldoende kort de winter in te laten gaan. Afhankelijk van het voorkomen van (of potentie voor) verschillende soorten weidevogels is maatwerk nodig om wel of niet bepaalde structuurrijke vegetatie/ ruigte te laten staan, weg te maaien of kort te laten grazen.
- Kapot trappen van de zode dient voorkomen te worden, omdat daardoor soorten zoals pitrus kunnen gaan domineren.

Bemesting

- Ook bij bemesting is variatie belangrijk. Alleen ruige/vaste mest is toegestaan en bij voorkeur is deze zonder resten van ontwormingsmiddelen en/of antibiotica.
- Het bemestingsplan is afhankelijk van het al dan niet beweiden.
- Het bemestingsplan is ook afhankelijk van de kruidenrijkdom op (delen van) het perceel. Stelregel is dat bemesting met ruige mest/compost maximaal 75 kg N/ha/jr is als er sprake is van de 'onderhoudsfase'.
- Bemesting vindt plaats na de eerste snede.

Waterbeheer

- Voor weidevogels is het belangrijk dat de grondwaterstand voldoende hoog is, omdat dat invloed heeft op de bereikbaarheid van het voedsel in de bodem. Lokaal kan met stuwtjes het peil verhoogd worden. Dit zijn maatregelen die u afstemt met het waterschap.
- Plas-dras situaties in het vroege voorjaar trekken weidevogels aan. U kunt eventueel zelf met behulp van een pomp een plasdras situatie creëren als deze niet vanzelf ontstaat. Dit zijn maatregelen die u afstemt met het waterschap.

b) overige informatie

Er is een handige gids beschikbaar over de ontwikkeling en het beheer van natuurgraslanden: 'Ontwikkelen van kruidenrijk grasland'. Auteur: Wim Schippers (de meeste recente uitgave is van januari 2023).

ontwikkelen van kruidenrijk grasland	Fase:	Graslandtype:	Opbrengst: (ton ds/ha)	Soorten: (per 25m2)	Kwalificatie:	Invloed Mest:	Invloed bo- dem/water
	Start- en tussenfasen						
	0	Engels raai-grasland	> 10	5 - 10	Zeer soortenarm		
	1	Grassenmix	8 - 10	10 - 15	Soortenarm		
	2	Dominant-stadium*	6 - 8	10 - 15	Soortenarm		
	Kruidenrijk grasland						
	3	Gras-kruiden-mix	5 - 7	15 - 25	Vrij soortenrijk		
	4	Bloemrijk grasland	3 - 6	20 - 40	Soortenrijk		
	5	Schraalland	< 5	> 30	Soortenrijk		

*het dominantstadium is te vermijden door zorgvuldig graslandgebruik

Deze gids is onder andere hier te bestellen: <https://www.aardewerkadvies.nl/>

Het natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland is te vergelijken met graslandtype 2 'grassenmix-plus' zoals Wim Schippers deze heeft beschreven. De gids bevat praktische tips hoe een grasland dat volledig uit Engels raaigras bestaat, doorontwikkeld kan worden naar type 2. In de gids staan volop plaatjes van hoe deze graslanden er dan uit zien, welke plantensoorten je kunt verwachten op verschillende bodems en wat de (on)mogelijkheden zijn voor agrarisch gebruik. De grasopbrengst van graslandtype 2 'grassenmix-plus' ligt op jaarbasis ongeveer tussen de 7 en 9 ton droge stof/ha. Op het moment dat de gewasopbrengst hoger is dan 9 ton, dan draagt mestgift niet meer bij aan de ontwikkeling van het natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland.

In deze gids wordt ook specifiek aandacht besteed aan weidevogels en het creëren van goed 'kuikenland'.

2. Kwalitatieve Verplichting: de bedoeling

Met de Kwalitatieve Verplichting (KV) van de provincie Noord-Brabant wordt juridisch vastgelegd dat u een aantal zaken moet dulden en activiteiten moet nalaten die de ontwikkeling van het natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland verstoren of nadelig beïnvloeden. In dit deel leest u meer over de bedoelingen en de logica van de Kwalitatieve Verplichting. In deel 3 van deze notitie leest u de exacte tekst.

Wat betreft het 'dulden' zoals dat is vastgelegd in de KV, is het belangrijk om te weten dat de huidige én toekomstige hydrologie geduld moeten worden. Dat betekent bijvoorbeeld dat het aanleggen van drainage of greppels in strijd is met de Kwalitatieve Verplichting.

Bij het 'nalaten van activiteiten' geldt dat sommige activiteiten altijd nadelig zijn voor het natuurbeheertype, bijvoorbeeld het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Andere activiteiten kunnen zowel nadelig als voordelig zijn, zoals maaien, beweiding en bemesting. Tot slot staat er in KV altijd een algemene bepaling dat u activiteiten moet nalaten die de ontwikkeling van het natuurbeheertype belemmert, bemoeilijkt of verhindert. Dat zijn activiteiten die niet specifiek benoemd zijn, omdat we nooit volledig kunnen omschrijven welke activiteiten nadelig zijn voor het natuurbeheertype.

Voor de activiteiten die zowel voordelig als nadelig kunnen zijn, hebben we in de KV nader omschreven wanneer ze nadelig zijn, voor zover dat mogelijk is bij het natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland. Dat doen we door te beschrijven welke situaties voorkomen moeten worden. Vervolgens is het aan u als beheerder/eigenaar van de natuur om te sturen op het juiste beheer, waarbij de intensiteit en timing van maaiwerkzaamheden, begrazing en bemesting maatwerk is omdat dit afgestemd moet worden op het ontwikkelstadium van het grasland, de bodem, het seizoen, de weersomstandigheden én het weidevogelbeheer op de aangrenzende percelen.

Bemesting

Voor bemesting is duidelijk aan te geven wat u moet nalaten: bemesting (met ruige/vaste stalmest) is alleen toegestaan als dat ten dienste staat van de ontwikkeling van het natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland. Dat betekent dat in de situatie waarin de opbrengst van het gewas meer is dan 9 ton ds/ha/jr, er niet bemest mag worden. Met andere woorden: voorkomen dient te worden dat door bemesting het ongemaaide en onbeweide areaal ongeschikt wordt als kuikenland doordat de gemiddelde graslengte in medio mei meer wordt dan een handlengte (circa 20 cm exclusief bloeipluimen).

Beweiding

Voor beweiding is het niet mogelijk om in de KV genuanceerd én duidelijk én volledig aan te geven wanneer beweiding nadelig is voor de ontwikkeling van het natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland en wat koper op basis daarvan dient na te laten. Daarom hebben we ervoor gekozen om in de Kwalitatieve Verplichting de bepaling op te nemen dat beweiding nagelaten moet worden. Op basis van uw beheerplan en de daarop gebaseerde gunning bij deze openbare inschrijfprocedure, kan vervolgens (tijdelijk) toestemming verleend worden om af te wijken van het volledig nalaten van beweiding en zo kunt u vervolgens gericht beweiding inzetten voor de ontwikkeling van natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland op een manier die voor een nader te benoemen periode passend is bij de ontwikkeling van dit natuurbeheertype.

Maaien

Er staat niets over maaidata in de Kwalitatieve Verplichting. Met maaien kan je schade toebrengen aan beschermde soorten; dat is niet toegestaan en dat is vastgelegd in de Wet Natuurbescherming. Alles wat wettelijk al is vastgelegd, komt niet terug in een Kwalitatieve Verplichting. Maaien is echter een beheermaatregel die ook gunstig is voor de ontwikkeling van de biodiversiteit, mits op de juiste manier uitgevoerd. De VBNE (Vereniging van Bos- en Natuureigenaren) ontwikkelt voor haar leden een gedragscode 'soortenbescherming natuurbeheer'. In deze gedragscode staan maatregelen waarmee eigenaren van natuurgrond schade aan beschermde soorten zoveel mogelijk voorkomen. Door te werken volgens de gedragscode kunnen eigenaren van natuurgrond natuurbeheer uitvoeren zonder in strijd te handelen met de wet. Verder zijn er door de VBNE werkprotocollen ontwikkeld die helpen bij het zo zorgvuldig mogelijk werken met zo min mogelijk schade.

Meer informatie: <https://vbne.nl/bos-natuurbeheer/wetgeving-en-gedragscodes/gedragscode-soortenbescherming-natuurbeheer/>

Als u weidevogels verstoort door maaiwerkzaamheden dan handelt u óók in strijd met de Kwalitatieve Verplichting, aangezien u al datgene moet nalaten dat de ontwikkeling van het natuurbeheertype belemmert, bemoeilijkt of verhindert. Maar zoals in deze notitie is beschreven, is maaien ook een belangrijke beheermaatregel en zijn er allerlei mogelijkheden om de verstoring van vogels zo veel

mogelijk te beperken. Net zoals in de 'gedragscode natuurbeheer' gaat het erom dat u kunt aantonen dat u de verstoring van de weidevogels zo veel als mogelijk heeft voorkomen bij uw maaiwerkzaamheden en dat u kunt onderbouwen waarom deze zelfde maaiwerkzaamheden uiteindelijk gunstig zijn voor weidevogels. Als dit het geval is dan is er geen reden om vanuit de Kwalitatieve Verplichting een boete op te leggen voor de versturende werking van maaiwerkzaamheden.

Aanpassen KV en evaluatie KV

Het is voorstelbaar dat voor de juiste ontwikkeling van het natuurbeheertype N13.01 weidevogelgrasland (tijdelijk) maatregelen of activiteiten nodig zijn die in strijd zijn met de Kwalitatieve Verplichting. Als zich dat voor doet, dan kunt u altijd contact opnemen met Groen Ontwikkelfonds Brabant of de provincie Noord-Brabant.

Als u (tijdelijke) activiteiten wilt uitvoeren die in strijd zijn met de KV, dan moet u natuurlijk goed onderbouwen waarom deze uiteindelijk bijdragen aan de ontwikkeling van het betreffende natuurbeheertype. Het is dan mogelijk dat u toestemming krijgt om deze maatregelen of activiteiten uit te voeren. Toestemming om af te wijken van de KV kan alleen verkregen worden van de begunstigde van de KV en dat is in dit geval de provincie Noord-Brabant.

Afhankelijk van de aard en de eventuele tijdelijkheid van deze afwijkende activiteiten/maatregelen wordt ook bekeken of het nodig is om de KV aan te passen. Als blijkt dat er structureel iets niet goed is opgenomen in de KV, dan kan de KV aangepast worden. Het heeft namelijk geen zin iemand aan het onmogelijke te willen houden. Het aanpassen van de KV kan ook de conclusie zijn van de evaluatie van de KV die op uw verzoek na 10 jaar plaatsvindt (zie het artikel 'evaluatie' in de KV).

3. Kwalitatieve Verplichting: de tekst

De Kwalitatieve Verplichting die wordt gevestigd bij de verkoop van grond van de provincie Noord-Brabant, bevat een algemeen deel en een deel dat specifiek is voor het natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland. De volledige Kwalitatieve Verplichting van deze openbare inschrijfprocedure vindt u in deze bijlage: <https://www.groenontwikkelfondsbrabant.nl/wp-content/uploads/2024/06/Bijlage-B-Verkoopovereenkomst.pdf>.

NB: in afwijking hierop zal alleen artikel 21.4 een andere omschrijving krijgen.

Wij beschrijven in artikel 21.4 voor elk afzonderlijk natuurbeheertype specifieke verplichtingen. Dit artikel van de Kwalitatieve Verplichting over het 'nalaten' van activiteiten t.b.v. de ontwikkeling van verschillende natuurbeheertypes wordt momenteel juridisch getoetst. Naar aanleiding daarvan kan de tekst nog veranderen, uiteraard passend bij de bedoelingen die hierboven staan beschreven. Als dat het geval is informeren wij u daarover bij de 2^e Nota van Inlichtingen.

De voorlopige tekst voor het natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland is als volgt:

21.3 Gebruik

21.3.1 De Koper gebruikt de Onroerende Zaak voor de ontwikkeling en instandhouding van natuur, zijnde <nader in te vullen> ha natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland overeenkomstig de voorwaarden en verplichtingen uit deze overeenkomst;

21.3.2 De Koper dient bij het gebruik als bedoeld in lid 1 uitdrukkelijk rekening te houden met de effecten op de Onroerende Zaak van de hydrologische maatregelen die in de omgeving van

de Onroerende Zaak zijn of nog zullen worden getroffen ten behoeve van de realisering van natuurdoelen voortvloeiende uit Natura 2000 en de Kaderrichtlijn Water dan wel daarvoor in de plaats tredend(e) (Europees) beleid en regelgeving.

21.4 Verplichtingen

In verband met het voorgeschreven gebruik van de Onroerende Zaak als bedoeld in artikel 21.3.1 verplicht de Koper zich jegens de Provincie tot het volgende:

- 21.4.1 Van de Onroerende Zaak zal geen ander gebruik worden gemaakt dan het gebruik als bedoeld in artikel 21.3.1.
- 21.4.2 De Koper laat na om ter zake van de Onroerende Zaak groundbewerking toe te passen.
- 21.4.3 De Koper laat na om op de Onroerende Zaak gebruik te maken van bestrijdingsmiddelen.
- 21.4.4 De Koper laat na om op de Onroerende Zaak gebruik te maken van meststoffen, tenzij bemesting noodzakelijk is voor de ontwikkeling en instandhouding van natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland. In dat geval is alleen ruige/vaste mest toegestaan in een hoeveelheid die de lengte van het ongemaaid en onbeweide gras in medio mei niet boven een handlengte (circa 20 cm exclusief bloeipluimen) uit doet komen.
- 21.4.5 De Koper laat na om de Onroerende Zaak te beweiden.
- 21.4.6 De Koper laat al datgene na dat invasieve exoten doet verschijnen op de Onroerende Zaak of verdere verspreiding veroorzaakt. Invasieve exoten zijn soorten die zijn opgenomen op de Unielijst die behoort bij de EU-verordening 1143/2014.
- 21.4.7 De Koper laat datgene na dat ecosystemen met de daarbij behorende soorten in gevaar brengt of verstoort.
- 21.4.8 De Koper laat ook overigens al datgene na dat het gebruik van de Onroerende Zaak als bedoeld in artikel 21.3.1 belemmert, bemoeilijkt of verhindert.

4. Artikel 13 in de verkoopovereenkomst

In de verkoopovereenkomst die bij deze openbare inschrijfprocedure hoort, staat in artikel 13 dat Koper verplicht is beheerwerkzaamheden uit te voeren die zorgen voor de omstandigheden waarin flora en fauna zich kunnen ontwikkelen die typerend zijn voor het betreffende natuurbeheertype. Dat is een aanvullende manier, naast de Kwalitatieve Verplichting, om juridisch vast te leggen dat natuurbeheertype N13.01 vochtig weidevogelgrasland op de juiste manier beheerd wordt. Als u uw beheerplan uitvoert waarop de gunning gebaseerd is bij deze openbare inschrijfprocedure, dan handelt u conform dit artikel.